

DYSLEKSJA

czyli

DYSLEKTYCZNY STYL POZNAWCZY

Dysleksja to:

- specyficzne trudności w uczeniu się
- odmienny sposób organizacji mózgu i przetwarzania informacji
- dyslektyczne talenty - zestaw MIND

Cztery cechy neurologiczne towarzyszące dysleksji:

I. Trudności w zakresie przetwarzania fonologicznego - analizy dźwięków języka

- Problemy z kodowaniem i odkodowaniem języka = czytaniem, pisaniem, mówieniem, słuchaniem.
- Problemy z pamięcią.
- Problemy z uwagą i organizacją pracy.

II. Trudności w zakresie uczenia się proceduralnego - automatyzacji działania

- Wolniejsze zapamiętywanie reguł i procedur.
- Trudności z uczeniem się złożonych zadań poprzez obserwację i naśladowanie.
- Angażowanie dużej uwagi i świadomości do zadań, które u osób niedyslektycznych wykonywane są nieświadomie.

III. Prawopółkulowy sposób przetwarzania informacji - globalne przetwarzanie informacji

„minusy”

- Spowolnienie procesów przetwarzania.
- Rozproszenie informacji.
- Niska skuteczność i dokładność przetwarzania.
- Duże obciążenie pamięci i uwagi.

„plusy”

- Odnajdywanie nowych i twórczych połączeń pomiędzy przetwarzanymi informacjami.
- Dostrzeganie odległych i niezwykłych związków.
- Wychwytywanie sensu.
- Wykrywanie niejasności i ukrytych konsekwencji.

IV. Charakterystyczna budowa komórek kory mózgowej¹ - myślenie globalne

Mózg dyslektyczny wyróżnia się odmienną budową, która jest przyczyną biegłości w innych zadaniach:

- Dostrzeganie istoty rzeczy i szerszego kontekstu danego pojęcia;
- Przyjmowanie wielowymiarowej perspektywy;
- Spostrzeganie nowych, odległych i niezwykłych połączeń;
- Myślenie dedukcyjne;
- Wykrywanie wieloznaczności;
- Zestawianie rzeczy w nowatorski sposób i z ogólną odkrywczością;
- Większa uważność i intencjonalność podczas wykonywania zadań, które inni robią automatycznie.

---

¹ Williams E.L., Casanova M. (2010). Autism and dyslexia: A spectrum of cognitive styles as defined by minicolumnar morphometry. *Medical Hypotheses*, 74.

Zestaw talentów

MIND

Mózg dyslektyczny działa inaczej niż niedyslektyczny nie dlatego, że jest uszkodzony, lecz dlatego, że jest zbudowany w sposób, który wyposaża go w inne umiejętności – zdolności, które rozwijają się kosztem pewnych braków w zakresie przetwarzania szczegółów.

Myślenie ateriałowe

- To umiejętność rozumowania na temat fizycznych właściwości obiektów i świata rzeczy. Jest to myślenie w trójwymiarze.
- Wyobrażenia przestrzenne osób biegłych w myśleniu materiałowym mogą przybierać różne kształty, od wyraźnych obrazów, po odczucia siły, kształtu, faktury i ruchu.
- Dyslektyczne dzieci z wybitną wyobraźnią przestrzenną mają ogromny potencjał i często wyrastają na wyjątkowych i twórczych ludzi. Przykładem jest Albert Einstein.
- Myślenie materiałowe jest niezwykle ważne w takich dziedzinach jak: projektowanie, chirurgia, architektura, stomatologia, stolarstwo, transport.

Myślenie Integracyjne

- To trzy cenne umiejętności: dostrzeganie podobieństw i bezpośrednich związków, takich jak korelacja, czy relacja przyczynowo - skutkowa; łączenie różnych perspektyw i dziedzin wiedzy; zauważanie całościowych, globalnych powiązań, a dzięki temu dostrzeganie istoty rzeczy, kontekstu i znaczenia.
- Umożliwia ono zrozumienie dwuznaczności wypowiedzi, żartów, wierszy i metafor.
- Znajduje szerokie zastosowanie w różnych dziedzinach: nauce, biznesie, ekonomii, inwestycjach, projektowaniu, psychologii, przywództwie, relacjach międzyludzkich.

Myślenie Narracyjne

- Opiera się na pamięci autobiograficznej, przechowującej wspomnienia przeżyć i zdarzeń.
- To system rekonstrukcji zdarzeń, który służy do odtwarzania i przywoływania przeszłości, wyobrażania sobie przyszłości, rozwiązywania problemów, sprawdzania sensowności wymyślonych wynalazków bądź planów lub tworzenia hipotetycznych scenariuszy i opowieści.
- Jest bazą talentu pisarskiego.

Myślenie **D**ynamiczne

- To umiejętność „odczytywania” wzorców w świecie rzeczywistym, pozwalająca na rekonstrukcję przeszłych, nieznanych naocznie wydarzeń, przewidywanie przyszłych oraz wyobrażanie sobie działania wynalazków i efektów różnych działań.
- Talent ten jest niezwykle cenny w sytuacjach kształtowanych przez zmienne, nie do końca znane lub niejednoznaczne czynniki.
- Myślenie dynamiczne jest skuteczne między innymi w geologii, paleontologii, sporcie i biznesie.

Źródło: B. L. Eide, F. F. Eide „Dyslektyczne talenty. Jak wydobyć ukryty potencjał dyslektycznego mózgu.”